

# KİLİS-MUSABEYLİ FOLKLORU

Ali TOHUMCU  
Ünal İMİK

© Copyright 2019

*Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.*

**ISBN**

978-605-258-710-2

**Kitap Adı**

Kilis-Musabeyli Folkloru

**Editör**

Sinan HAŞHAŞ

**Yazarlar**

Ali TOHUMCU

Ünal İMİK

**Yayın Koordinatörü**

Yasin Dilmen

**Sayfa ve Kapak Tasarımı**

Akademisyen Dizgi Ünitesi

**Yayıncı Sertifika No**

25465

**Baskı ve Cilt**

Sonçağ Matbaacılık

**Bisac Code**

MUS017000

**DOI**

10.37609/akya.2312

**GENEL DAĞITIM**

**Akademisyen Kitabevi A.Ş.**

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

**www.akademisyen.com**

## ÖNSÖZ

Kültürel kimliğimizi ortaya koyan en önemli unsurların başında folklorik özelliklerimizin yer aldığı söylenebilir. Anadolu insanının kültür-sanat pratiklerinin yazılı kültür öğelerinden ziyade, sözlü kültür öğelerine dayandığı da bilinen bir gerçektir. Sözlü kaynaklar, genellikle halk türküleri, destanlar vb. biçimlerde var olurken, görsel figürleri ile halk oyunlarımızda bu konuda oldukça etkili bir rol oynadığı tartışılmaz bir gerçektir.

Bu araştırma; Kilis-Musabeyli yöresindeki kültürel kimliğin incelenmesi sonucu ortaya çıkan kültür değerlerinin kayıt altına alınması hedefi doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. Bu doğrultuda araştırma, sınırlı sayıdaki yazılı kaynakların yanı sıra, yöredeki alan araştırmaları sürecinde yöre halkı ile gerçekleştirilen mülakatlara dayanarak sürdürülmüştür. Bu süreçte Musabeyli Yöresinin köylerine gidilerek bölgede yaşayan halkın folklorik özellikleri yerinde tespit edilmiş ve kayıt altına alınmıştır. Araştırma yöre kültürüne hizmet doğrultusunda bir sonraki yapılacak olan araştırmalara yol göstermeyi hedeflemektedir.

Başta Sayın Ünal İMİK olmak üzere, Kilis Belediye Başkanı Av. M. Abdi BULUT'a, araştırma sürecinde tüm emeği geçenlere, sevgili aileme ve bu kitabı alıp okuma inceliğini gösteren tüm okurlarımıza en derin saygı ve sevgilerimle...

Ali TOHUMCU

## SUNUŞ

Anadolu'nun folklorik dokusu incelenecek olursa; Kilis yöresinin kendine özgü yapısı ve sosyo-kültürel özellikleri ile önemli bir yere sahip olduğu açıkça görülecektir. Bu araştırma ile; Kilis İlimize Bağlı Musabeyli yöresinin kültürel zenginliklerinin önemli bir bölümü kayıt altına alınmaya çalışılmış ve sonraki kuşaklara aktarılabilmesi adına bir araya getirilerek bu kıymetli eser haline dönüştürülmüştür. Araştırmanın gerçekleşmesinde katkı sağlayan araştırmacı yazarlarımız Ünal İMİK ve Ali TOHUMCU başta olmak üzere tüm emeği geçenlere teşekkürlerimi sunuyorum... Sevgi ve Saygılarımla...

Kilis Belediye Başkanı

Av. M. Abdi BULUT

## İÇİNDEKİLER

|                                                                                      |    |
|--------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Giriş.....                                                                           | 1  |
| Folklor Kavramı.....                                                                 | 1  |
| Halk Oyunu Kavramı.....                                                              | 2  |
| Kültür Kavramı .....                                                                 | 3  |
| Halk Oyunlarının Kültürümüzde Önemi .....                                            | 4  |
| Anadolu'da Halay Kavramı.....                                                        | 5  |
| Genel Özellikleriyle Kilis Şehrimiz .....                                            | 10 |
| Kilis'in Coğrafi Konumu .....                                                        | 16 |
| Genel Özellikleriyle Musabeyli İlçesi.....                                           | 19 |
| Yörenin Folklorik Çeşitliğine Yönelik Tespitler.....                                 | 22 |
| Yörenin Halk Oyun Çeşitliliğine Yönelik Tespitler .....                              | 22 |
| A: Kabalar .....                                                                     | 32 |
| B: Yarım Kabalar .....                                                               | 32 |
| C: Düzler .....                                                                      | 33 |
| D: Şirvaniler.....                                                                   | 34 |
| E: Galatalar .....                                                                   | 34 |
| F. Karma Oyunlar: .....                                                              | 35 |
| Erkek Oyunları:.....                                                                 | 36 |
| Kadın Oyunları: .....                                                                | 36 |
| Yörenin Halk Oyunlarının Sergilendiği Mekânsal<br>Özelliklere Yönelik Tespitler..... | 38 |
| Yörenin Kılık Kıyafet ve Takı Kültürüne Yönelik<br>Bulgu ve Yorumlar .....           | 40 |
| B: Erkekler .....                                                                    | 42 |
| Yörenin Geleneksel Törenlerine Yönelik Bulgu ve<br>Yorumlar .....                    | 56 |
| Yörenin Geleneksel Çalgılarına Yönelik Bulgu ve<br>Yorumlar .....                    | 62 |

|                                                                |    |
|----------------------------------------------------------------|----|
| Sonuç ve Öneriler.....                                         | 69 |
| Sonuçlar .....                                                 | 69 |
| Yörenin Halk Oyun Çeşitliliğine Yönelik Sonuçlar .....         | 69 |
| Yörenin Halk Oyunlarının Sergilendiği Mekân                    |    |
| Özelliklerine Yönelik Sonuçlar .....                           | 71 |
| Yörenin Kılık Kıyafet Ve Takı Kültürüne Yönelik Sonuçlar ..... | 72 |
| Yörenin Geleneksel Törenlerine Yönelik Sonuçlar .....          | 73 |
| Yörenin Geleneksel Çalgılarına Yönelik Sonuçlar .....          | 73 |
| Öneriler.....                                                  | 73 |
| Yörenin Halk Oyun Çeşitliliğine Yönelik Öneriler .....         | 73 |
| Yörenin Halk Oyunlarının Sergilendiği Mekânsal                 |    |
| Özelliklerine Yönelik Öneriler .....                           | 74 |
| Yörenin Kılık Kıyafet ve Takı Kültürüne Yönelik Öneriler ..... | 74 |
| Yörenin Geleneksel Törenlerine Yönelik Öneriler .....          | 74 |
| Yörenin Geleneksel Çalgılarına Yönelik Öneriler .....          | 74 |
| Kaynakça.....                                                  | 75 |
| Sözlü Kaynaklar .....                                          | 77 |

## KAYNAKÇA

- Akis, M.(2012). "Belgelerle Kilis". İstanbul: Biltur Basım Yayın Evi
- Akyıldız, N (2000)."Türk Halk Oyunları". İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Bebekoğlu, S. Tektuna, M.(2012). "Belgelerle Kilis". İstanbul: Biltur Basım Yayın Evi.
- Bilgin, N.(2006). "Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi Teknikler Ve Örnek Çalışmalar ".Ankara: Siyasal Kitapevi.
- Büyükoztürk, Ş. Çakmak, E. K. Akgün, Ö. E. Karadeniz, Ş. Demirel, F. (2014)."Bilimsel Araştırma Yöntemleri". Ankara: Pegem Akademi
- Çakır, A. (2009)."Tozlu Adımlar Türk Halk Oyunları Makaleler-İncelemeler ".Ankara: Kültür Ajans Yayınları.
- Çelikten, M.(2005)."Kültür ve Öğretmen Metaforları". XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi".(ss.272-286) Pamukkale: Pegem Akademi Yayın Evi.
- Demirsipahi, C.(1975)."Türk Halk Oyunları". Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Duygulu, M.(2014)."Türk Halk Müziği Sözlüğü" .İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Gazimihal, M. Ragıp, (1941). "Türk Halk Oyunları, Türk Ocaklarının Fikirlerini Neşreder" Aylık Mecmua, İstanbul.
- Güzeloğulları,N.Ertural,S.(2016).[http://turkoloji.cu.edu.tr/HALKBILIM/neslihan\\_guzelogullari\\_serkan\\_ertural\\_halk\\_oyunlariortak\\_kulturel\\_degerler.pdf](http://turkoloji.cu.edu.tr/HALKBILIM/neslihan_guzelogullari_serkan_ertural_halk_oyunlariortak_kulturel_degerler.pdf). (Erişim Tarihi: 15.10.2017)
- Göktaş. U. "Başlangıç Düzeyi Bağlama Öğrenimine Etki Eden Faktörler" (Kitap Bölümü) Türk Müziğine Yönelik Çeşitli Tespitler II, Akademisyen Kitabevi, 2018, Ankara, sf:95-112.
- İmik, Ü. (2014). Müzik ve Medya, Ankara, Gece Kitaplığı Yayın Evi
- İmik, Ü.- Haşhaş, S. (2016) "Türkiye'de Müzisyen Olmak", Gece Kitaplığı Yayın Evi, Ankara.
- Haşhaş, S. İmik, Ü. (2016). "Türk Halk Çalgı Yapımcılığında Yenilikçi Denemeler, Türk Müziğine Yönelik Çeşitli Tespitler. Ankara: Gece Kitaplığı Yayın Evi.
- Helvacıkara, M. (2012)."Belgelerle Kilis". İstanbul: Biltur Basım Yayın Evi.
- İnce. H.(2012). "Belgelerle Kilis". İstanbul: Biltur Basım Yayın Evi.
- Kağıtçıbaşı, Ç.(1988)."Halk Oyunu" 'Temel Britannica, Temel Eğitim ve Kültür Ansiklopedisi.(1.10-172) İstanbul: Hürriyet.

- Karasar, N. (2005). "Bilimsel Araştırma Yöntemi". Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kesici, Ö.(1995)."Kilisin Şehir Coğrafyası Özelliklerine Genel Bakış". (1.cilt) ss-247-262.
- Kılınç, Y.(2012). "Belgelerle Kilis". İstanbul: Biltur Basım Yayın Evi.
- Paksoy, M. Yöntem, T.(2012). "Belgelerle Kilis" .İstanbul: Biltur Basım Yayın Evi.
- Tan Nail (1985). Folklor (Halk Bilimi), Kültür Bakanlığı yayınları, Halk Kültürü İstanbul.
- Uzunkaya, E.( 2005). "Halay Türü Oyunların Özellikleri, Dağılımı ve Hareket Yapılarının Analizi" , Sanatta Yeterlik Tezi, İTÜ. SBE. İstanbul.
- Ülkütaşır, M. Şakir.(1973)."Cumhuriyet'le Birlikte Türkiye'de Folklor ve Etnografya Çalışmaları' 'Ankara: Başbakanlık Kültür Müsteşarlığı.
- Ültanır, G.(2003)."Eğitim ve Kültür İlişkisi-Eğitimde Kültürün Hangi boyutlarının Genç Kuşaklara Aktarılacağı Kaygısı' 'GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi,23 (3),302.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). "Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri". Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- .<http://www.kilis.gov.tr/tarihce>.(Erişim Tarihi:27.09.2017)
- <http://www.kisabilgi.org/folklor-nedir>.(Erişim tarihi:10.04.2018).
- <http://musabeyliler.org/kilis-musabeyli-tarihcesi/>.(Erişim Tarihi:19.01.2018).
- <https://www.nedir.com/halay> (Erişim Tarihi:17.01.2018).
- <https://www.onemforum.net/guneydogu-anadolu-bolgesi/356223-kilisin-halk-oyunlari-kilisin-yoresel-folklor.html>.(Erişim Tarihi:16.01.2018).



## SÖZLÜ KAYNAKLAR

- Ali İspir: 1978.Müzisyen (Zurna icracısı),Kilis de yaşıyor
- Bekir Yılmaz:1945.Çiftçi, Musabeyli'nin Kör Ahmet höyüğü Kocalar Mezasında yaşıyor.
- Garip Ercan:1964.Emekli, Halk oyuncu, Musabeyli Dostallı Köyünden göç etmiş. Gaziantep'te yaşıyor.
- Hurşit Ağırdal:1974.Müzisyen (Davul icracısı),Musabeyli'nin Herzek Köyünde yaşıyor.
- İbrahim Taşdemir:1945.Emekli Memur, Musabeyli Kızılkent Köyü 'de yaşıyor.
- Mehmet Özkınacı:1988.Memur, Halk oyuncu, Gaziantep'te yaşıyor.
- Mehmet Bozkurt:1945.Emekli Memur. Musabeyli Vırıklar Köyünde yaşıyor.
- Sait Tilki:1978.Müzisyen (Ses icracısı), Musabeyli Vıjlı Köyünde yaşıyor.
- Senem Kaçar:1946.Ev Hanımı, Musabeyli Delifakı köyünde yaşıyor.
- Teyfik Karalar:1974. Müzisyen (Zambır ve Zurna icracısı) Gaziantep'te yaşıyor.